

Sjukfrånvaro med samsjuklighet

Februari 2021

Sedan våren 2018 har läkare möjlighet att ange flera diagnoskoder i ett läkarintyg. Långvarig sjukfrånvaro med fler diagnoser än en är något vanligare bland kvinnor än bland män. Den vanligaste kombinationen av diagnoser är flera psykiska diagnoser. Det visar statistik från Afa Försäkring.

Fler diagnoskoder

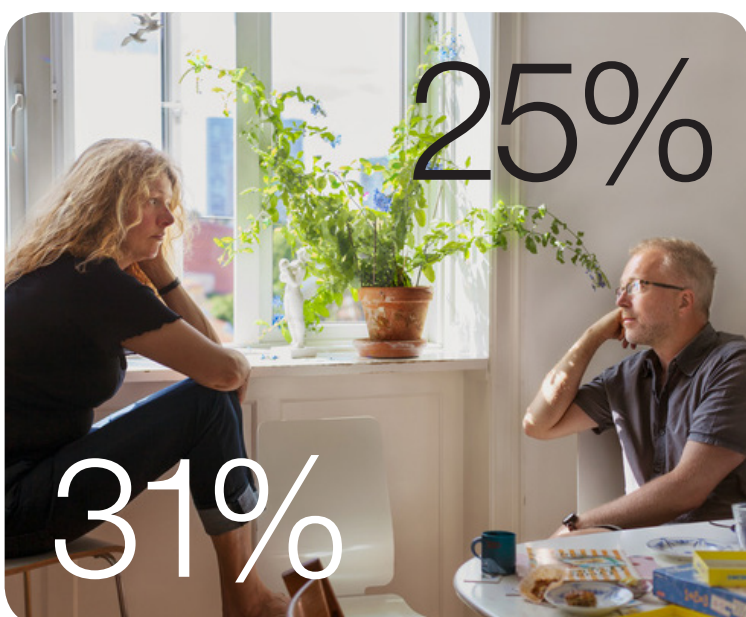
Denna rapport bygger på en genomgång av 40 836 ärenden med långvarig sjukfrånvaro med fler än en diagnoskod med start mellan 2018 och 2020 som Afa Försäkring har betalat ut ersättning för. Med fler än en diagnoskod menas här att den sjukskrivne på sitt läkarintyg har mer än en och upp till tre diagnoskoder enligt klassificeringsstandarden ICD-10, Socialstyrelsen 1997.

I rapporten använder vi benämningarna diagnoskapitel, diagnoskategori och diagnoskod. Ett diagnoskapitel är till exempel Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99). Varje diagnoskapitel innehåller i sin tur diagnoskategorier. Diagnoskapitlet Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99) rymmer exempelvis totalt 78 olika kategorier. Ett diagnoskapitel innehåller också diagnoskoder. Till exempel innehåller diagnoskapitlet ovan 450 unika diagnoskoder.

Långvarig sjukfrånvaro

Med långvarig sjukfrånvaro menar vi sjukfall som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro och/eller månadsersättning (sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan).

Sjukförsäkringen Avtalsgrupp-sjukförsäkringen AGS omfattar arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO och Kooperationen. AGS-KL omfattar anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sjukförsäkringen omfattar däremot inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet. Sjukförsäkringen ger ett komplement till sjukpenning och sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan och sjukfrånvaron behöver inte vara arbetsrelaterad.

Män och kvinnor

Från 2018 till och med 2020 påbörjades totalt 140 388 sjukfall som ledde till ersättning från Afa Försäkring. Av dessa ärenden anmäldes 71 procent med en diagnoskod och 29 procent med fler än en diagnoskod. För kvinnor utgör ärenden med fler än en diagnoskod 31 procent av det totala antalet ersatta ärenden. Motsvarande siffra för män är 25 procent, se **diagram 1**.

De vanligaste diagnoserna vid långvarig sjukfrånvaro med endast en diagnoskod för kvinnor och män är *psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar*, (psykiska diagnoser) med 33 procent och sjukdomar i *muskuloskeletala systemet och bindväven*, (muskuloskeletala diagnoser) med 29 procent.

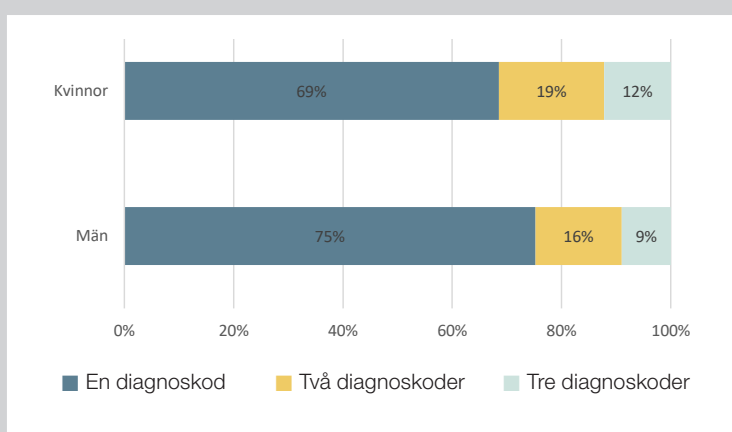
Den vanligaste kombinationen vid långvarig sjukfrånvaro med två eller flera diagnoser är en kombination av flera psykiska diagnoser. Dessa kombinationer utgör 32 procent av alla sjukfall med fler än en diagnos. Näst vanligast är en kombination av flera muskuloskeletala diagnoser, 15 procent.

För kvinnor utgör en kombination av flera psykiska diagnoser 35 procent av sjukfallen med samsjuklighet, medan en kombination av flera muskuloskeletala diagnoser utgör 13 procent. För män är motsvarande siffror 24 respektive 18 procent.

Vi har för långa sjukfall med samsjuklighet funnit 430 olika kombinationer av diagnoskapitel.

Diagram 1

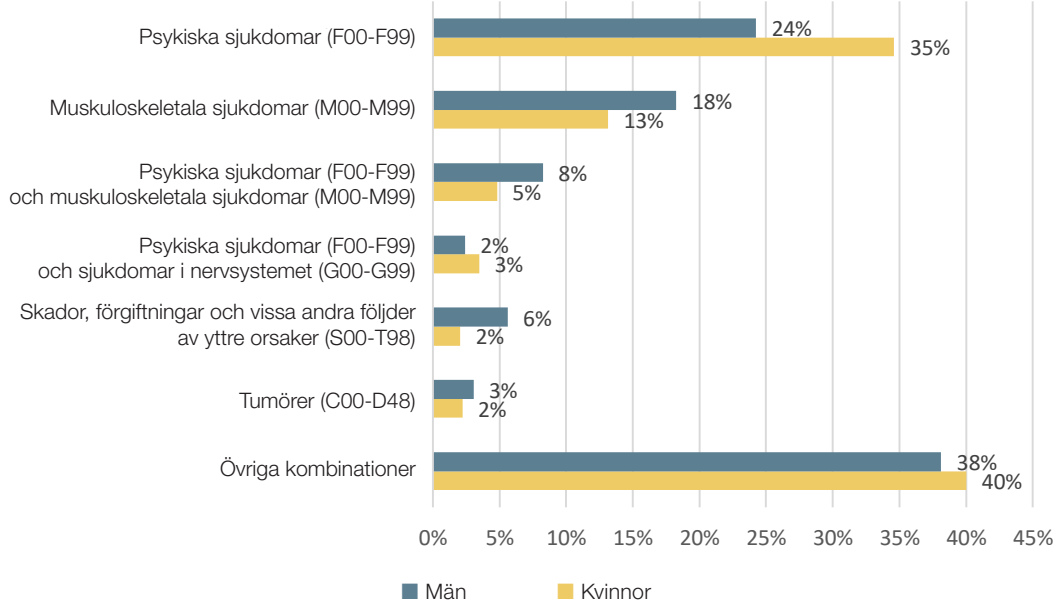
Nya sjukfall med en, två eller tre diagnoskoder som lett till 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2018–2020. Uppdelat på kön. Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO.

De vanligaste kombinationerna redovisas i **diagram 2**. Övriga kombinationer är en sammanslagning av resterande kombinationer. För kvinnor utgör Övriga kombinationer 40 procent, varav 22 procent är minst en diagnos inom psykiska diagnoser. För män utgör Övriga kombinationer 38 procent, varav 6 procent är minst en diagnos inom psykiska diagnoser.

Diagram 2

De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid minst två diagnoser, uppdelat på kön och som andel av alla sjukfall. Nya sjukfall 2018–2020. Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO.

När enbart ett diagnoskapitel redovisas i grafen betyder det att diagnoskapitlet förekommer som både första och andra diagnos. Övriga kombinationer är resterande diagnoskapitel (A00-U99) i olika konstellationer utöver de vanligaste som redovisas i grafen.

Vanliga diagnoskategorier

De vanligaste kombinationerna av de olika diagnoskategorierna från diagnoskapitel psykiska diagnoser för kvinnor och män redovisas i **diagram 3**. Vanligast för både kvinnor och män är en kombination av anpassningsstörningar

och reaktion på svår stress och depression, följt av anpassningsstörningar och reaktion på svår stress och ångestsyndrom för kvinnor och depression och ångestsyndrom för män.

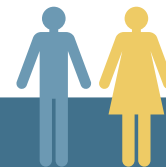
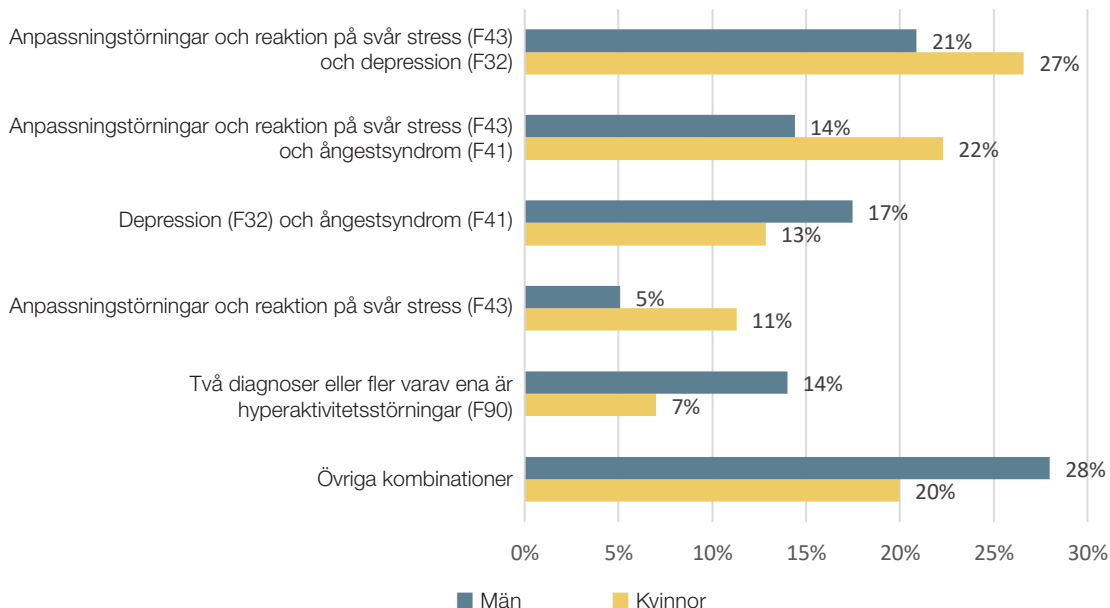

Diagram 3

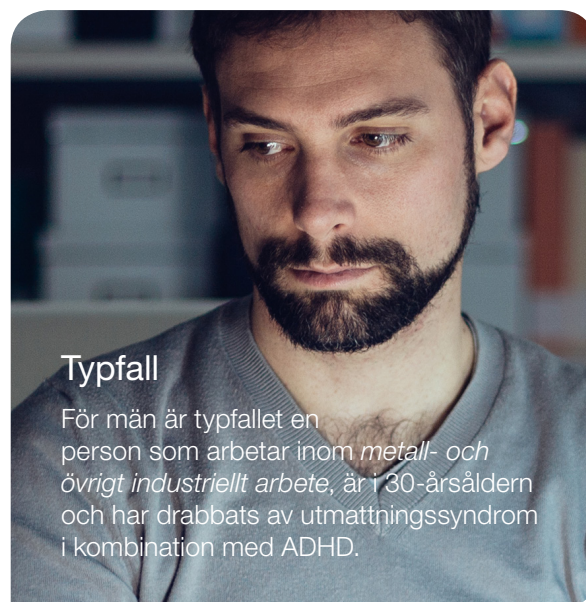
Fördelning av de vanligaste diagnoskategorierna från diagnoskapitel psykiska diagnoser för kvinnor och män. Nya sjukfall 2018–2020. Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO.

Diagnoskategorin *anpassningsstörningar och reaktion på svår stress* innehåller kombinationer av två eller flera diagnoskoder från samma kategori av diagnoser (F43). Kategorin *övriga kombinationer* innehåller kombinationer av diagnoskoder från diagnoskategorier utöver de som redovisas i diagrammet.

Större spridning bland män

Kvinnor har färre diagnoskombinationer än män. I kvinnornas kombinationer ingår också de vanligaste diagnoserna i en större utsträckning än vad de gör i männens kombinationer. Män har alltså fler olika diagnoskombinationer vilket leder till att fler kombinationer hamnar i kategorin Övriga kombinationer. Hyperaktivitetsstörningar är en diagnoskategori som ofta förekommer hos män och utgör 14 procent av samtliga fall inom diagnoskapitlet psykiska diagnoser, men i flera olika diagnosvarianter. Det finns ingen tydlig diagnos-typ som hyperaktivitet samvarierar med, men den vanligaste kombinationen är tillsammans med kategorierna anpassningsstörningar och reaktion på svår stress, 4 procent för män och 2 procent för kvinnor.

Typfall

För män är typfallet en person som arbetar inom *metall- och övrigt industriellt arbete*, är i 30-årsåldern och har drabbats av utmattningssyndrom i kombination med ADHD.

Enskilda diagnoskoder

För kvinnor är den vanligaste kombinationen av flera psykiska diagnoskoder utmattningssyndrom (F43.8A) och ångesttillstånd, ospecificerat (F41.9) med 4 procent. För män är även denna kombination vanligast i samma diagnoskapitel med 2 procent. Utmattningssyndrom (F43.8A) är också den diagnoskod som oftast förekommer i kombination med en annan psykisk diagnos.

För kvinnor förekommer den i 37 procent av kombinationerna av flera olika psykiska diagnoser och för män i 23 procent. Av samtliga 40 836 inkomna ärenden är utmattningssyndrom (F43.8A) även den vanligast förekommande enskilda diagnosen, hos kvinnor med 19 procent och hos män med 8 procent.

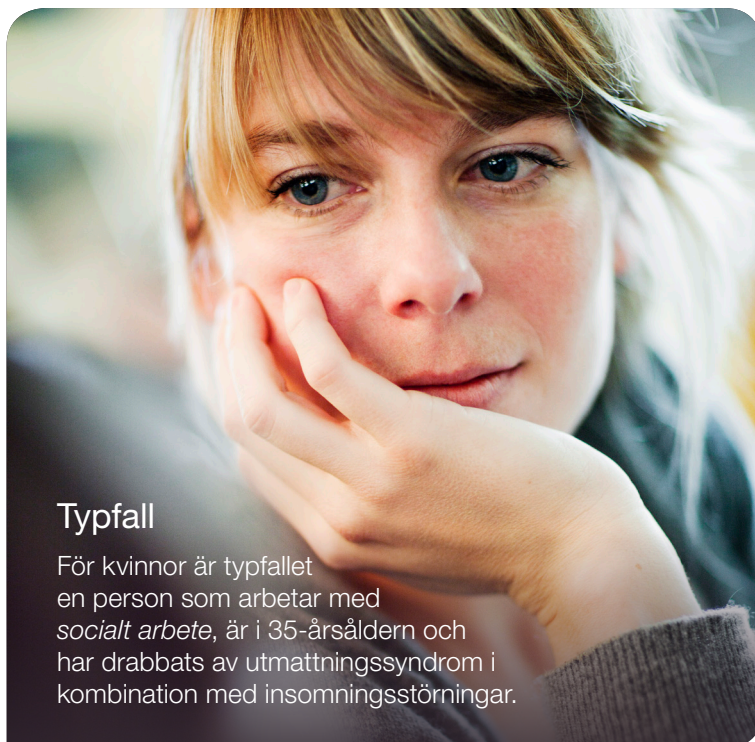
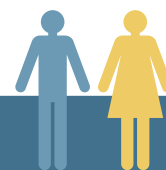
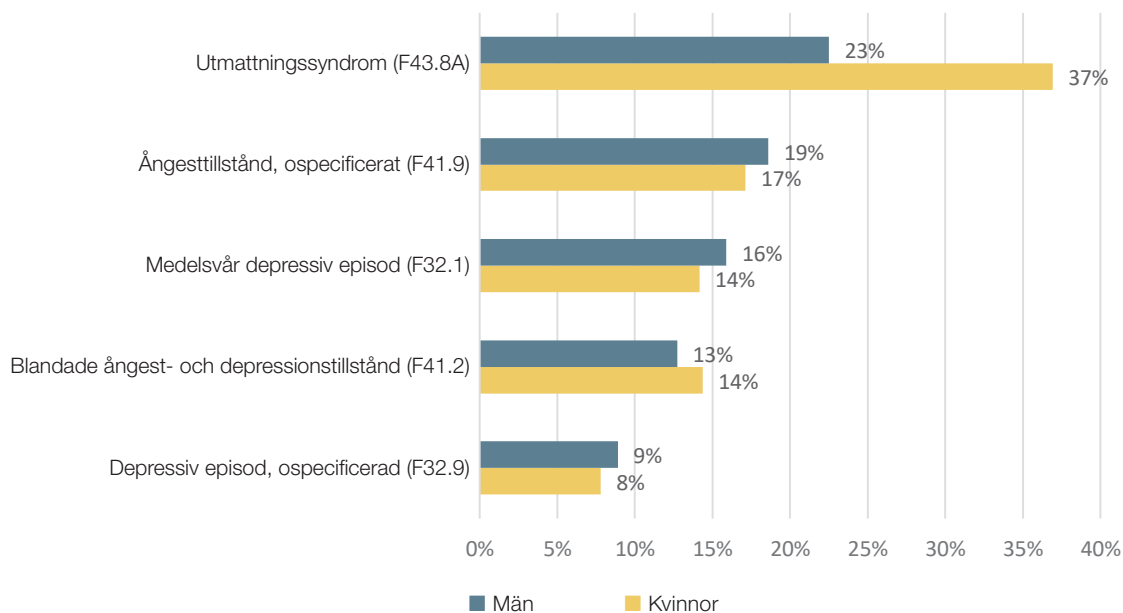

Diagram 4

De vanligaste konstellationerna av diagnoskoder inom diagnoskapitlet psykiska diagnoser. Nya sjukfall 2018–2020. Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO.

Dubbla diagnoser och yrke

För kvinnor är sjukfall med flera psykiska diagnoser sett till det totala antalet sjukfall vanligast i yrkesgrupperna *socialt arbete*, *förskolelärare och fritidspedagoger* samt *övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgspersonal*.

För män är sjukfallen med flera psykiska diagnoser vanligast i yrkesgrupperna *gruv- och bergarbete, stenhuggare, ingenjörer och tekniker* och *elektriskt arbete*.

Diagram 5

De fem vanligaste yrkena för kvinnor med flera psykiska diagnoser som andel av alla sjukfall i respektive yrkesgrupp. Nya sjukfall 2018–2020. Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO.

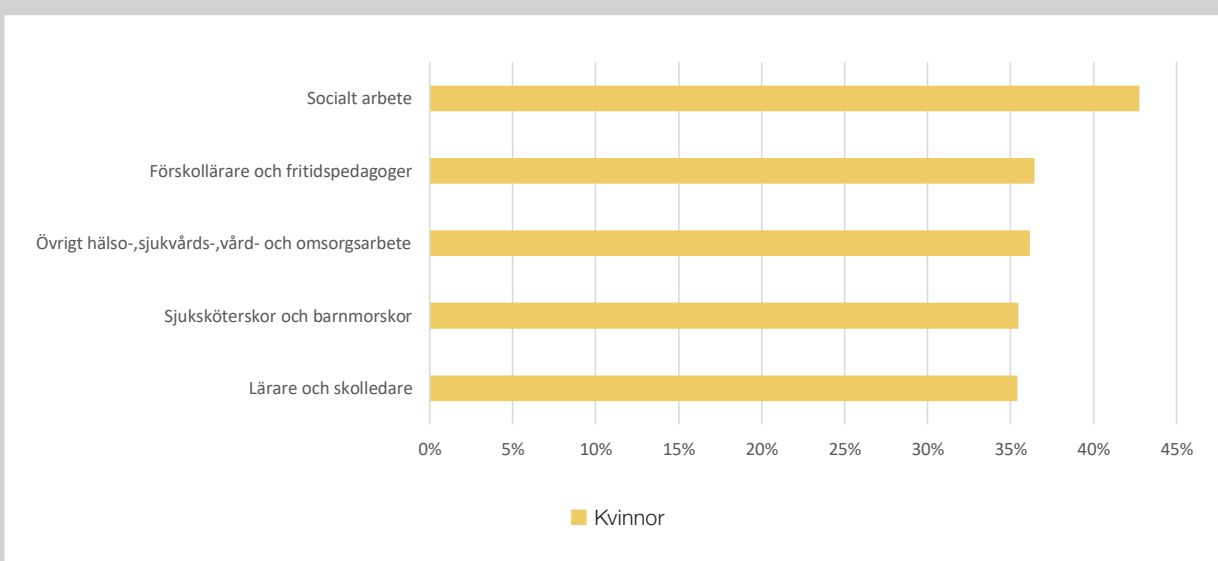
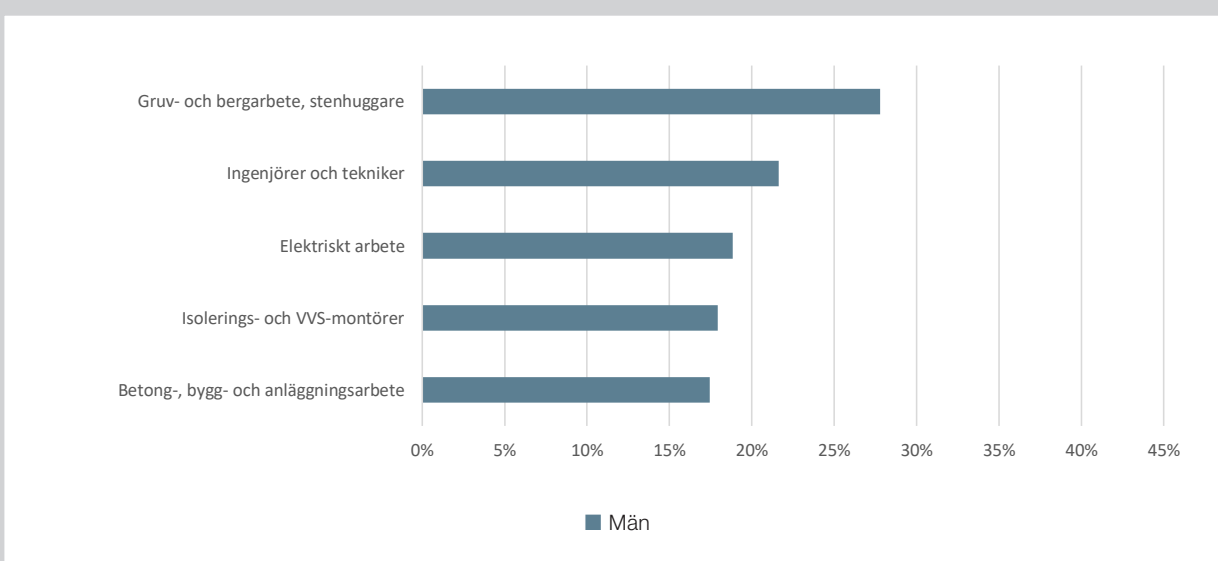

Diagram 6

De fem vanligaste yrkena för män med flera psykiska diagnoser som andel av alla sjukfall i respektive yrkesgrupp. Nya sjukfall 2018–2020. Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO.

Publikation av AFA Försäkrings analysavdelning, kontakt:

analys@afaforsakring.se

Vill du ta del av
kommande publikationer?

Prenumerera på våra
statistikrapporter här:

[www.afaforsakring.se/
statistikrapporter](http://www.afaforsakring.se/statistikrapporter)

9 av 10 är försäkrade genom jobbet

POSTADRESS **AFA Försäkring 106 27 Stockholm** • BESÖKSADRESS **Klara Södra Kyrkogata 18**
KUNDCENTER **0771-88 00 99** • VÄXEL **08-696 40 00** • afaforsakring.se